

თეატრი

საეფელ-კვირთა ღიტრატურული და მსატრობითი გახეთი.

27 ოქტომბერს

გამოიცემა

№ 10

კვირამბით

1885 წელს.

ფასა „თეატრა“-სა

წლით ხუთი (5) მანეთი. ნახევარ წლით სამი (3) მან. შეიძლება ნაწილ-ნაწილათ შემოკტანა წლის ფასისა: ხელის მოწერისათხვე სამი (3) მანეთი. მასში ერთი (1) მანეთი და მარამობის თუშეიაც ერთი (1) მანეთი ცალკე სომეკრა „თეატრა“-სა ღარს სამა (3) შაურა. ფასი განცხადებისა: მეორე გვერდზედ სტრ-ქონზე 5 კაპ. პირველზე 10 კაპ. მთელი უკანასკნელი გვერდი 20 მანეთი, პირველი 35 მანეთი.

სელის მოწერა მაილებს:

თბილისში გრ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და „თეატრი“-ს რედაქციაში, ქუთაისში ძა. ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში, გორში ს. შვალაძის წიგნითან, თელავში ი. როსტომაშვილთან, გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлиси, Редакция „Театра“. კორესპონდენციეი და საზოგადოთ ნაწერები პირდაპირ „თეატრის“-ს რედაქციაში უნდა გამოიგზავნოს. დაუბეჭდელ წერილებს რედაქცია ავტორს ვერ დაუბრუნებს.

ქართული

თეატრი

ღმს, კვირას,

27 ოქტომბერს

ქართული დრამატული დასისაგან წარმოადგენილი იქნება:

I

ა რ ს მ ნ ა

ღრამა 3 მოქმედ., თხზ. ა. მოჩხუბარიძისა.

II

ღ ა რ ხ უ ა და ზ ა ნ კ ე ს ა

მოდებული 1 მოქმედ.

დასაწყისი 8 საათზე.

თეატრი

სომხურა, თათრული და ასალ-ბერძნული.

ს

ომხური ლიტერატურა აწმეოშა ციტა სმა-გლათოთ დრამატულს ნაწმომეებებს წამო-ადგენს. ჩვენამდე მოხუეულის ცნობებიდამ,—ქრისტანობის დაწეების 40 წლის წინედ მეფე სრდავად I ტრატე-

დაესა სოსზავდა. ივინა დიდის დიდებით და დღესას-წაუღებრავის მოწუობალებათ ითამაშებოდენ აზღავდას მამის, ტ. გრან-დადის ბრძანებით აღმართულს თეატრმა. ჩვენებუდას თეატრის გაზდა, სომხების მთავრების სს-სახლებში კერძო სტენებიც აწსებობდენ. ამ გვარა თე-ატრების აწეკება IV და V საუეუნოებს ეკუთვნის. სომხების სს სმასებ-სასანიდეებთან, სს აწბებთან, თათრებთან და სელდეუეებთან დაუეენებუდამ ბრძოლამ, რასაკერვლად, სელი შეუშლა თეატრალური სქმის წარ-მეტებას; და მართლაც, მე-VI-სე საუეუნედგან დაწეებუ-ლი სრულად ჩვენს დრომდე ერთი პაკა აწ დაწერა-ლა. გამავალის საუეუნის დასაწე-ისში თეატრის სქმე წან წასწავს და მოძრაობაში მოიეყანეს: სმირსაში—ზმზგან-მა, მოიეყანეს და აგაფგანმა; თბილასში—შამსგან-ნიანტტმა და განსიანტტმა; ფილდოსიაში—კორენ-სან-ბეიმ.

1858 წელს, მმთა დიურემ კონსტანტინოპოლის ქადაქას ერთს ნაწილთაგანში რავზე გაწეობილა თეატ-რი აღაქენეს; თათრების პოლიციის განკარგულებათ, პიესა მქეფე ერვაიტისა წამოდგენის შექდეგ. ეს თეატ-რი დაქეუელი იქმნა. კორენ-სან-ბეიმ რამდენამე მშვე-ნიერი პიესა დასწერა, რომელთ სიუეეტებიც სომხურან მატინეთათგან ბრის აღებულა; ეს პიესება ამ გაზრ-დ იწოდებინ: აწზს II, ფესტან (მე-V-თე საუეუნის სომხთა გიორი), „ივანისისმა“ (სომხთა დედოფალი),

„დექილია“. სსენებულის ტრეკედიების გარდა, იმეკე ვეტრანს ეკუთვნის შროსათი დწერილი კომედიას „აფრაიკა“. თეტრანისთვის ზეროვე ბერის მოღვაწეობდა ბეშტასტიანინი; სსენებზე მეტად განთქმული არიან მისი „გორანგია“ და „გაჭისია“. გაკვირვებულნი დასწერა „ეჟულიტრა“, „აზრდაშეია“, „სანიელია“ და „სემინდა“. ეს მწერალი თავის ნაწარმოებებში უცხო ქვეყნის ლიტერატურის გამოჩენილ თსსულებებათ კარგად შესწავლას და ცნობას ამუშავებს. ზოგჯერ ტურინში, ღრმა მოსულებში გარდცხადობა, თავის საკვირის შემდეგ რამდენიმე საღსისაგან წარმეტებით მღებული ზიკსა გაუშვა: „ტიტრან II“, „არსსადთა გვარის დრემა“ და „სეკ გოგსერია“. სსენებულის მწერლებს გარდა, მოვიხსენიებთ: ტრნანსს, ესსიგანს, სეფეფანს, ზეფეფანს და განტეტრანს. რუისს სომხებში სსენებზე უფრო ცნობილი არიან: გარინანტი, ზეგსტიანტი, სენდესიანტი, ბერდუი სტეფან და ზასქოსანდრანტი.

სომხეთს დამატებული მწერლის თავიანთ თსსულებასში უფრო სსენა-და-სსენა გვარი სსემოდლოს მკელი ამბები გამოცხადებენ და თან-მედროვე დრამას და კომედიას თითქმის დამსახურებით ჰბამვენ.

ოსმალეთში მცხოვრებთა საღსთა შუა, უმეტესად უფრო სომხებს გამოაჩნდათ არტასტიული ნიჭი; მათი მადლობელი უნდა იყენს თათრება ვანსტანტინოზოლის თეტრის დეფუქსით, რომელსეც მუსულმანები არსოდეს არ სრუნავდენ, თუმცა ესღა სიამოვნებით დაიბრებინ. აქტიორები და აქტირისები, თათრულს თეტრში მოღვაწენი, უმეტესად სომხები არიან, რომელთაც მსვენებრად იცან თათრული ენა და სრულად აქვო შესწავლული იქურბი სენ-ჩეკულები. თუმცა სსენ-და-სსენს მადვალი თათრება—აქტიორებიც სვლებიან; ზოგჯერთი მათგანი ნიჭი არ არიან მოკლებულნი. ისინი სტამბოლში, ზერში და სეუტრანში მოღვაწეობენ.

თათრულს ზიკებს უმეტესად ტრეკედიები წარმოადგენენ, რომელთ საუეტებიც ან ევროპის ჰსეკლოკლასიკურის მიმართულის ზიკებიდგან არიან ალებული, ან თრანსკულს ოპერას მსემვენ. წმინდა სციონ-

ღურის სსიანთის დრემებდგან თავისიე უფრადლებს იმერობენ: „მევენუკ და ლეილა“. სსოკადოდ რომ ვსთქვათ, თათრული რეპერტუარი ვერ კადვ სსინორნეში იმერება და თუ სსენაში ვიკონსებთ თათრული ტრნსურას სმიგტრეს, ის დასკენა უნდა გამოვიკვსოთ, რომ მადე არ ეღარსება მას ამ სსინორსეღას თავის დღწევა.

სსალ-ბერმსული თეტრა. ზარველში სსალ-ბერმსული დწერილი ზიკები ბუსბრესტში ითამაშებოდენ სოლმე. ეს მოსდა ბერმსულის დამოუკიდებლობასთვის ომის რამდენიმე სსის წინედ. თეტრა ლამენა აკობ რიცო-რაიგზემ, რომელიც მასის თავის ზამსთან—თავღას სუტრანსთან იყო და მინისტრის თანამდებობას ასრულებდა. აქტიორ-მოყვარებთან თავისი ნიჭით უფრო მადე იდგა სომეგისი, შემდეგ ათინას კასციონის დეზრტამენტის ზრეხადენტად ვოფილია. სსენებულმა ომმა სელი შეუშალა დრამატული წარმოდგენების გავრცელებს და სელ-სლვ წარმოდგენები მსოდოდ 1836 წელს დაიწეს, მაგრამ ბუსბრესტში ვა არა—ათინაში. ზარველს სსენებში ქალები ვერ ბედავდენ სტენსზედ გამოსვლას და ამიტომ მათს მკეირობას სსალ-გარდა ჰბუენი სწეედენ. იმ დროს სსუეტისო აქტიორად ორფანდასი ითვლებოდა, რომელმაც შემდეგში ათინას უნივერსიტეტში ბოტანიკას კათედრა დააწინა; ორფანდასისე არ სვლების წარმეტებით სარგებლობდა ზარველი სსეკრელი ზარსსსი, შემდეგში ზრეფექტის თანსემწე. სტენის-მოყვარენი დაღსსს არ იყენს სსალ-ბერმსული ზიკების ერთადერთი მოთამაშენი, რადგან სჩარა შესდგა რიგინად გაწეობილი ტრუზმა.

ამ დროის ზარველ სსალ-ბერმსულს დრამატული მწერლად რიცო იყო. იმის გარდა დგასსელებთ: ცმ-პელოსს, ზინიგოს, სუტრანს, ადექსინდრე სუტრანს, ბერნარდაკას და აკოკ რიცო-რაიგზემს შეიღს. სსალ-ბერმსული რეპერტუარი სსეისინის ტრეკედიებითა მფლობელობას და სსეთა კომედიების შესამჩნევის სვლულუებნებით განსსეავდება.

ა. ა.

მ შ რ ა დ ა ი თ ხ ო ვ ა ს .

(შემდეგი *)

ოკრი რამ დააკლდებოდა ქვეყანას, შენ თუ დამსრისვალეყავ, არა? მე მაგისი არა ვი-

* იხილეთ „თეატრი“ № 7.

ცირბ და ბებერ მადლს შინ არ დავუყენებ: სვალვე გაზავდებ...“

მხელი წარმოსადგენია, თუ რა მთაბუკ-ღილუბა მოახდინა ამ სიტყვებმა, იმ რამდენიმე

სანის შემდეგ, რომელიც გოგამ და გიგუამ თითქოს გაუნაწილეს იმ ფიქრს, თუ „საიდან მოუვიდა ეს ფიქრა ამ გველსაო!“ ამას მოჭევა საძინელი კიბილი გიგუასი, რომელიც გარემოდან მწარე ტირილით, და გოგასს იხურა. ამ.თ ტირილს ისეთ ნაირად დაჭმუყვანა მურამ, რომ მტერსაც კი შეჭმარებდა.

— „ო..ო! უღმერთო!“ ტირილით გაჭკვიოდა სწელი გიგუა, „ეგ-და დავრსა მისა-ფიქრებელი? რა დავიძევა ამ სწელმა მადლია?! არ გვეო ჩემი წვალუბა?“ ევიროდა გიგუა და თან უძატებდა ტირილს, რომელსაც ბოლო-სა-და-ბოლოს ისეთი საძინელი სველუბა მოჭევა, თითქოს გულ-მოცული თან ამოხდევსო.

— სუ, შვილო!—რა გატირებს, მაგისტოვის როგორ ტირი: ძალი არ არის? ეუბნებოდა გულ-დათუთქული მამა, თუმცა გულში თვითონვე არ თანაუგრძნობდა თავის სიტყვებს.

— სუ, მამა!.. უფრო მან შეჭვივია შვილ-მა, შენ ძინც ნუ იძასი ამას: ეს არის ზირველი შენი მეგობარი, შენი მისხელი, ეს არის ის სულიერი, რომელიც არ მოგშორდება, თუმცა ნასევარსედ მშიერი გდია; ეს არის ის, ვინც მუდამ მხად არის თავი დანდოს შენთვის; ეს არის მთლად „სიევარული“, „თავ-დადება“ და შენ ითხოვ ამას შენი სასლიდა?!....

მშენიერი იყო ეს ლამაზი და ნორჩი გულის ბავშვი ამ სიტყვების წარმოთქმის დროს. მისი ცოცხალი და გამომეტყველი სახე ეს-ღა უფრო გაცოცხლდა და მისი ანთებული თვალები ზირველად ისროდენ ისეთს ცეცხლს, რომელმაც ერთბაშად ჩაუკლო ენა სიბოროტეს—მის დედინაცვალს. მისი თვალები მამინვე მალიან ამკარად ჭსატავდენ, რომ გაბედვით მალა ადებული მისივე მარჯვენა ხელი გამეტყვებით დაეშვებოდა მიწასთან გასასწორებლად ეველას, ვინც-კი გაჭბედავდა ამის შემდეგ სმა ამოე-

ლო. დიანს, ლამაზი იყო გიგუა იმითომ, რომ იის გულიდამ ამოდლოდა მართალი სიტყვა და განკება მსოფლოდ სიმაართის მიმდევარს მისცა სილამსე, რადგანაც სიმაართე—სიღამსესა და სიღამსე—სიმაართე.

ჩამოვარდა სისუქე. გოგია ტირიდა გულში ეველა იმედ-დაკარგული კაცის ტირილით. სალომეც განუიდა, რადგანაც იმ სიტყვებსკად ზანუხის მიცემა შეუძლებელი იყო; მსოფლოდ მან თვის გულში უფრო მტეიცედ გადასწრა მორე დილასვე გაეგო მურაა. მარტო დერეფნიდამ მოისმოდა გულ-საკლავი მწარე ტირილი გიგუასი, ტირილი ნორჩის და სპეტაკი გულისა..

— „ოჭო, გველო, გველო!“ წაიდუღუნა გოგამ და შევიდა მან მისასკუნებლად.

ერთი-ორი სმა ძინც გაიძა გიგუას სასარებლოდ, მაგრამ ის სმები მამინვე დაიკარგან ღამის სისუქეში. სარმაცად მიცურავდა კამ-კში მოვარე, ეს ერთად-ერთი მშენიერი სიმაღლი ჭყერის სდვისა,—ღიმილით გადმოჭეურებდა თავის სიმაღლიდამ დედა-მიწას და ანათებდა მას იმ ნასი სინათლით, რომელიც ასე უეგარს ეოველს სულიერს.

დერეფნის ქვეშ წამოწოლილი გიგუა ბანას სასათურიდამ კარგად სედავდა მოვარეს და უვეიდა, რომ ის მამინაც კი მოცინარე იყო, როდესაც ისეთი ბოროტება უნდა მომსდარიყო, როგორც მურიანს დათხოვნა. უვეიდა და თითქოს ძეჯავრა კიდეც იგი. ბოლოს კი მიხვდა, რომ მთვარის სსივეები ერთგვარად ჭყენდენ ნათელს, როგორც მდიდარს, ისე ღარიბს, როგორც კეთილს ისე ბოროტს; იგი ეოველ დროს და ეველასათვის ერთი და იგივე იყო. და აი ესლაც, როდესაც იგი აზირებს სასვლას და უთობს ალავს უფრო ბრწინვალე ზლანეს—მსეს,—იმან ერთი კიდევ

გუცინა დერეფანში ერთად მწოლარე გოგონას და მურიასს და გამოაჩინა მისი სსიგებიტეფე მო-
რთული ორი მშვენიერი მძინარე თავი: ერთი ძალღისა და მეორე ბავშვისა.

მშვენიერია ქვეყანა შენი, უფალო, და მე

არ ვინატრიდი სსკა სამოთხეს, თუ რომ არ იქნებოდა ბორბტება და მსოლოდ სიუკარულს ექმნებოდა კაცის გულში ალაგი!...

ა. რევაზული.

(შეფიქრე იქნება)

ქალსური ლამსაჲი.

ძალმა სთქვა, ქმარი არ მინდა
ნუ გამათხოვებ დედაო,
მუ მიმცემ, ისეთს კაცს მიმეც,
რომ იყოს გუთნის დედაო.

* *

ანაგის ხეობაზედა
წყალი ჩამოდის მართული;--
ძალმა წინდები ჩაგვაცვა
მთავის თითებით დართული.

* *

ძალმა გარეცხა პერანგი,
მიჰკიდა ბოსტნის კარზედა,
ჩამოიარეს ბიჭებმა
მოჰპარეს იმაც წამზედა:

* *

—მაიმე ჩემო პერანგო
ძვირათ ნაყილო სხვაზედა;
მიჩვენა შენი წამლები,
ზადაღიწვირო მკლავზედა.

* *

მალლა ზეცით მოფრინავედა
შრთა გაშლილი ბულბული.
ჩვენ რომ ერთმანერთს დავშორდეთ
რით მოვიკლათ სურვილი.

* *

შენი შენობა დაიქცეს,
შენი ქვითკირის კედლები;
მითხარ თუ ჩემი არა ხარ,
წავალ სხვას მივეკედლები.

* *

საიღამ მოხვალ შენ ქალო
მხარზედ რომ გიდგა კოკაო?
მომზადებულხარ სარძლოთა,
დავწითლებია ლოკაო.

* *

ნეტავ ის სახლი ვისია
წინ ორლოზე გავლებული,
იქ რომ ქალმა ითამაშა
იმან მოკლა ჩემი გული.

უკუხეყობის ზანდოაზრებს (დოკუმენტი)

ზ უ რ ა ბ ვ ე რ ი ძ ე

სურათი

გაგანთოთ ზურაბ ანტონოვი გვერდი? დაზღ-და-
ბალი, გრძელ-ცხვირა, ახლად წვერ-უღვამ ამწასული...
სორისტით გასლაგით თეატრში; წასვლას აპირებს იტა-
ლიაში, სამღერის შესწავლა სურს, რომ ჰქონოსოთ, რათ
მიდის შირ-და-შირ იტალიაში, გიშასუხებთ: ჟიტალია აკ-
ვანა უველა ხელგუნებას, გამზრდელი დიდი ანტისტე-
ბისა და მე, როგორც სულით და გულით ანტისტე,
რასაკვირველია ანტისტეა ქვეყანაში წავალა-

ხუთშაბათს ქართულის წარმოდგენის შემდეგ გვე-
რდი იმღერებს რუსულ რომანსებს. თითონ ქართველია

და ქართველებს გააგონებს თავის სმას, იქნება შექვივნენ
რითიეო... დასუდ დავდექ? დის, დეს (ორშაბათი, სა-
ღამო) ანტისტე, როგორც დასქვა თავის თავს გვერდი-
მე, ემზადება სამღერათ. სმა უშველებელი აქვს, ბოსი.
ჟერეთ გვერდიმე არ იღის ტატით და მეტადრე გრძნო-
ბით სიმღერა, მაგრამ ისე დარწმუნებულია თავის ანტე-
სტობაში, რომ სუთშაბათს, როგორც მოგასსენეთ,
სტენაზედ გადის. როგორც ანტისტე, გვერდიმე ანტის-
ტულათც არის: დადრონი თიბი აქვს, აწეწილი, სახე
მოზარსული (უოველ დღე იპარსავს), მსოლოდ ქვე-

მო ტუბ-ჭკემ სტოკებს თმას. ყოველ დღე გაისლებათ არტისტიულადივე ღვინოს და აზაქს.

— ზურაბ, რატომ ქართულს აზა მღერი? გვითხე, მეტადრე ქართული წარმოდგენის შემდეგ რუსული არ ეკარგება.

გვერდიე ერთბაშით ბზანდება.

— რა გაქვსთ ქართული, აბა მითხარ? აბა, რა გაქვსთ, რა ვიძღვრო? სახანდაჩა სომ არა ვარ, რომ მუსიმბაზი ვიძღვრო! აკომპონიმენტი არ უნდა? რა შნო უნდა მქონდეს უფორტოპიანოთ მოღრიაღვს?

— ერისთავს ბევრი კარგი სიმღერა აქვს ნოტებზედ გადაღებულია. თუ გული გულახს...

— ბევრი აქვს, ბევრი! უფროს გვერდიე. რაღა ბევრი, „ჭირალალო“ ექნება და „ლალე-ლალე“! ამისედე მეტი ქართულ საღსს სამღერა არა აქვს. მე რომ არ ვუძღვრო ეგ სიმღერები თეატრში საღსს, გლესებისეგან გი ვერ გაიგონებენ?

II

წარმოდგენა გათავდა. ვიღამაც გამოაცხადა, უფ. გვერდიე რომანსებს იმღერებსო. გამოკვიდა ჩვენი არტისტი, ძალიან გულანათც; რისა უნდა შეშინებოდეს? აქ სულ ქართველობა, ოღონდ გაგონე რუსულ რომანსებსა ვიძღვრო და სულ სმენით გადაიტყვიან... დაიწყო... ცოტა ხანს შემდეგ საღსში სიცილია გაისმა; გაღვრედიმ უვივლეს; კარებმა გამსვლელებისეგან ჭრანჭი-ჭრუჭი დაიწყო; მაგრამ არტისტმა თავისი არ დაიშალა. ბოლოს, ტრუზმა ფარდა ჩამოეშვა და ამით გააჩუქეს არტისტი.

III

— რას აზიარებ, ზურაბ? ვკითხე.

ძალიან გამხდარა, გაუკითლებულა, წელშიც კი მოხრილა, სუთმბაზთის შემდეგ, სუთმბაზთს არც კი ასხეუნებს.

— რას ვაზიარებ? ამ თვის ბოლოს ანტრეპრენიორი ახალს ოპერას—ჭაუსტს დასდგამს ჩემს სასარგებლოთ, უმთავრესი როლი—მეფისტოფელისა მე მექნება, მამასემიც მამლეეს ერთ ორმოც თუმანს და იტალიაში მივიდევარ. რაღას გადმოვალ დაწვევალს საქართველოში, დავრჩები იქვე, შევირთავ ცოლს—არტისტკას და... აქ გვერდიე ზირველი ბოსია მთელ სმელთზედ; სემწიფეები ცდილობენ მის წაყვანას თავიანთ სტატუსტო ქალაქებში; მისი ქება ვველს გასეთშია; გვერდიე ხომ აღარ არას, არა, ესღა გვერდიეო ბრძანდება. მდიდარია, როგორც კრეზი, სასელ-გათქმული, როგორც პატტი, ღამაზი ცოლი ჭყავს, როგორც მშვენიერი ელენე.

IV

გვერდიე მამასთან წავიდა, მგონი სიღნაღს, რამდენიმე დღით. გვირას საყდარში წაიყვანა დედა. გვერდსედე ერთი თექვსმეტის წლის ქალი მოუყენეს სათესავებმა; ღამაზიც იყო ქალი. არტისტმა თკალი გადაჭრა და... დაანჭკრდა. ერთის გვირის შემდეგ ვვარიც გადასწერს.

მშვიდობით იტალიავა!!!
არტისტი გვერდიეო ღოტბარათ არას ერთს ევლესიაში.

სკეპტიკი.

თეატრი და მუსიკა.

მასულს კვირას, ღვინობისთვის 20-ს, ქართულმა დასმა გამართა მესამე წარმოდგენა. წარმოდგინეს ორ-მოქმედებიანი კომედია „ღროებითი სიყვარული“ რუსულიდამ გადმოკეთებული თ. დ. მრისთავისაგან, ერთ-მოქმედებიანი ვოდვეილი „რევენი საქმეს წახდენს, ფათერაკს დაბრალებსო“ და მესამე მოქმედება პ. ცაგარელის დრამიდამ „მითიკო“, ჩვენი დასი ამ ჟამად იძულებულია პატარა პიესების თამაშობით დააკმაყოფილოს მყურებლები, რადგანაც ჯერ ბევრი წილი ჩვენი აქტიორ-აქტირისებისა არ ჩამოსულან თბილისში. ამ მესამე წარმოდგენას ცუდით არ ჩაუვლია. მოთამაშენი კარგად ასრულებდენ თავიანთ როლებს, გარდა ბ. ლომიძისა და ქ. ტარიელას-შვილისა, რომელთაც

სრულებით არ ესმოდათ ხასიათი თავისი როლებისა ვოდვეილში. ხალხი ამ წარმოდგენაზედაც ნაკლები იყო.

მომავალ კვირიდამ ჩვენი დასი დაიწყობს ახალი პისების თამაშს. მზადდება „პასტორის ცხოვრება“, „ბედნიერი დღე“, „ალერსთა ბუდე“, „მამით ობოლი“ და სხ.

დღეს, ღვინობისთვის 27-ს, ჩვენი დრამატული დასისაგან წარმოდგენილი იქნება: სამ-მოქმედებიანი დრამა პ. მოჩხუბარძისა „არსენა“ და ვოდვეილი „ღარჩუა და პანკჟა“.

სოფ. ქვემო ხვედურეთიდან გვწერენ, რომ

გაუცინა დერეფანში ერთად შოლოლაშ გოციას და მურჩას და გამოაჩინა მისი სხივებითვე მო-
რთული ორი მშვენიერი მძინარე თავი: ერთი
ძაღლისა და მეორე ბავშვისა.

მშვენიერია ქვეყანა შენი, უფალო, და შე

არ ვინატრიდი სხვა სამოთხეს, თუ რომ არ
იქნებოდა ბოროტება და მხოლოდ სიუკარულს
ექმნებოდა კაცის გულში ალაგი!...

ი. რევაზიანი.

(შეფიქრება)

ქალბური ლექსები.

ძალმა სთქვა, ქმარი არ მინდა
ნუ გამათხოვებ დედაო,
თუ მიმცემ, ისეთს კაცს მიმიც,
რომ იყოს გუთნის დედაო.

**

ანაგის ხეობაზედა
წყალი ჩამოდის მართული;--
ძალმა წინდები ჩავაცვა
თაგის თითებით დართული.

**

ძალმა გარეცხა პერანგი,
მიჰკიდა ბოსტნის კარზედა,
ჩამოიარეს ბიჭებმა
მოჰპარეს იმე წამზედა:

**

—მაიმე ჩემო პერანგო
ძვირათ ნაყილო სხეზედა;
მიჩვენა შენი წამლები,
ზადავიწვინო მკლავზედა.

**

მალა ზეცით მოფრინავდა
შრთა გაშლილი ბუღბული.
ჩვენ რომ ერთმანერთს დაეშორადეთ
რით მოვიკლათ სურვილი.

**

შენი შენობა დაიქცეს,
შენი ქვითკირის კედლები;
მითხარ თუ ჩემი არა ხარ,
წავალ სხვას მივეცედლები.

**

საიღამ მოხვალ შენ ქალო
მხარზედ რომ გიდგა კოკაო?
მომზადებულხარ საჩქოლოთა,
დავწითლებია ლოყაო.

**

ნეტავ ის სახლი ვისია
წინ ორღობე გავლებული,
იქ რომ ქალმა ითამაშა
იმან მოკლა ჩემი გული.

რევაზიანის მიხედვით, (ლოკალური)

ზურაბ ბერიძე

სურათი

გატანოთ ზურაბ ანტონოვი გვერდი? დაბლ-და-
ბლი, გრძელ-ცხვირი, ახლად წვერ-უფაშ ამწასული...
სოროსტათ გასლავსთ თეატრში; წასვლას აზრებს იტა-
ლიაში, სიმღერის შესწავლა სურს. რომ ჭვითსოთ, რათ
მიდის პირ-და-პირ იტალიაში, გიპასუხებთ: იტალია აკ-
ანა უველ ხელოვნებისა, გამზრდელი დიდი არტისტე-
ბისა და მე, როგორც სულით და გულით არტისტი,
მასაკვირველია არტისტთა ქვეყანაში წავაღა.

ზუთმაბთს ქართულის წარმოდგენის შემდეგ გვე-
რდი იმღერებს რუსულ რომანსებს. თითონ ქართველია

და ქართველებს გააგონებს თავის სმას, იქნება შემეწონენ
რითიეო... ნახედ დავდექ? დის, დეკს (არშაბათის, სა-
ღამო) არტისტი, როგორც დაარქვა თავის თავს გვერდი-
ქმ, ემზადება სამღერლათ. სმა უშველებელი აქვს, ბოსი.
ჟრუთ გვერდიმ არ იცის ტაკტით და მეტადრე გრძო-
ბით სიმღერა, მაგრამ ისე დაწმუნებულად თავის არტო-
სტობაში, რომ სუთმაბთის, როგორც მოგახსენეთ,
სტენაზედ გადის. როგორც არტისტი, გვერდი არტის-
ტულათაც არის: დიდრონი თიემა აქვს, აწეწილი, სახე
მოწარსული (უოველ დღე იპანსავს), მხოლოდ ქვე-

მო ტუბ-ჭეშ სტოკებს თმას. ყოველ დღე გიანსლებათ არტისტიულათვე ღვინოს და აჩუყს.

— ზეურაბ, რატომ ქართულს აჩა მღერი? ვკითხავ, მეტადრე ქართული წარმოდგენის შემდეგ რუსული არ ეკარება.

გვერდიე ერთბაშით ბზანდება.

— რა გაქვსო ქართული, ახა მითხარ? ახა, რა გაქვსო, რა ვიმღერო? საზანდარა სომ აჩა ვარ, რომ მუსამაზი ვიმღერო! აკკომპანიმენტი არ უნდა? რა შნო უნდა მქონდეს უფორტოპიანოთ მოღირაღეს?

— ერთსთავს ბეკრი კარგი სიმღერა აქვს ნოტებზედ გადაღებული. თუ გული გულახს...

— ბეკრი აქვს, ბეკრი! უვირის გვერდიე. რაღა ბეკრი, „ჭარიალალო“ ექნება და „ლაღლე-ლაღლე“! ამაზედ მეტი ქართველ საღსს სამღერა არა აქვს. მე რომ არ გუმღერო ებ სამღერები თეატრში საღსს, გლეხებისაგან გი ვერ გაიგონებენ?

II

წარმოდგენა გათავდა. ვიღამაც გამოაცხადა, უფ. გვერდიე რომანსებს იმღერებსო. გამოვიდა ჩვენი არტისტი, ძალიან გულანათაც; რისა უნდა შეშინებოდა? აქ სულ ქართველობაა, ოღონდ გააგონე რუსულ რომანსებსა ვიმღერო და სულ სმენათ გადაიტყვიან... დაიწყო... ცოტა ხანს შემდეგ საღსში სიცილია გაისმა; გალღერვიდამ უვიღეს; კარებმა გამსიგლეებისაგან ჭრავი-ჭრუჭი დაიწყო; მაგრამ არტისტი თავისი არ დაიშალა. ბოლოს, ტრუზმა ფარდა ჩამოუშვა და ამით გააჩუყს არტისტი.

III

— რას აზირებ, ზურაბ? ვკითხე.

ძალიან გამხდარა, გაუკითლებულა, წველიც კი მოხრილა, სუთშაბათის შემდეგ, სუთშაბათს არც კი ახსენებს.

— რას ვაზირებ? ამ თვის ბოლოს ანტრეპრენიორი ასლას ოპერას—ჭაუსტს დასდგამს ჩემს სასარგებლოთ, უმთავრესი როლი—მეფისტოფელისა მე მექნება, მამაკემიც მამღერს ერთ ორმოც თუმანს და იტალიაში მივდივარ. რაღას გადმოვალ დაწვევად საქართველოში, დაგრჩები იქვე, შევირთავ ცოლს—არტისტიკას და... აქ გვერდიე ზირველი ბოსია მთელ სმელეთზედ; სემწიფეები ცდილობენ მის წაყვანას თავიანთ სატასტო ქალაქებში; მისი ქება ვეკლავ გასეთშია; გვერდიე ხომ აღარ აჩის, აჩა, ესლავ გვერდიეო ბრძანდება. მდიდარია, როგორც კრეზი, სასულ-გათქმული, როგორც პატრი, ღამაში ცოლი ჭყავს, როგორც მშვენიერი ელენე.

IV

გვერდიე მამასთან წავიდა, მგონი სიღსაღს, რამდეინიე დლით. კვირას საყდარში წაიყვანა დედა. გვერდზედ ერთი თექვსმეტის წლის ქალი მოუყენეს ნათესაებმა; ღამაშიც იყო ქალი. არტისტი თვალი გადაჭკრა და... დაანჭკრდა. ერთის კვირის შემდეგ ვეგრეც გადასწერეს.

მშვიდობით იტალიაში!!!

არტისტი გვერდიეო ღოტბარათ აჩის ერთს ეგლებიაში.

სკეპტიკი.

თეატრი და მუსიკა.

ზასულს კვირას, ღვინობისთვის 20-ს, ქართულმა დასმა გამართა მესამე წარმოდგენა. წარმოდგინეს ორ-მოქმედებიანი კომედია „ღროვებითი სიყვარული“ რუსულიდამ გადმოკეთებული თ. დ. მრისთავისაგან, ერთ-მოქმედებიანია ვოდვეილი „რევენი საქმეს წახდენს, ფათერაკს დაბრალებსო“ და მესამე მოქმედება პ. ცავარელის დრამიდამ „მითიკა“, ჩვენი დასი ამ ჟამად იძულებულია პატარა პიესების თამაშობით დააკმაყოფილოს მაყურებლები, რადგანაც ჯერ ბევრი წილი ჩვენი აქტიორ-აქტრიცებისა არ ჩამოსულან თბილისში. ამ მესამე წარმოდგენას ცუდით არ ჩაუვლია. მოთამაშენი კარგად ასრულებდენ თავიანთ როლებს, გარდა ბ. ლომიძისა და ქ. ტარიელას-შვილისა, რომელთაც

სრულებით არ ესმოდათ ხასიათი თავისი როლებისა ვოდვეილში. ხალხი ამ წარმოდგენაზედაც ნაკლები იყო.

მომავალ კვირიდამ ჩვენი დასი დაიწყობს ახალი პიესების თამაშს. მზადდება „პასტორის ცხოვრება“, „ბედნიერი დღე“, „ალერსთა ბუდე“, „მამით ობოლი“ და სხ.

ღღეს, ღვინობისთვის 27-ს, ჩვენი დრამატული დასისაგან წარმოდგენილი იქნება: სამ-მოქმედებიანი დრამა პ. მოჩხუბარიძისა „პრინცა“ და ვოდვეილი „დარჩუა და პანქსა“.

სოფ. ქვემო ხვედურეთიდან გვეწერენ, რომ

ამასწინათ იქ გაუმართამთ ქართული წარმოდგენა. წარმოდგენაში მონაწილეობა მიუღიათ: ნ. მარსთაეს, მ. მარსთაეს, მ. თ... ს და კნ. ბ. ბ. ციციშვილებისას. წარმოდგენიანთ ბაკის ვოდვეილი „ბუტიობა“ და დაუდგამთ „ცხოველი სურათები“. ტანთ-საცმელი „ცხოველ სურათებში“ მეტათ ძვირუასი ყოფილა. წარმოდგენა უფასოთ ყოფილა და ხალხი დიდ-ძალი დასწრებია.

ს. ჭარელადმ გეწერენ, რომ 10 ნოემბერს ქართული სცენის მოყარენი აპირებენ წარმოდგენის გამართვას სკოლის სასარგებლოთ. სხვათა შორის წარმოდგენენ ვოდვეილს „ბიძიასთან ბამოხუმრებას“.

ამ დღეებში ჩვენ გვესტუმრება ვიღაცა „მთელს რუსეთში გამოჩენილი ვირტუოზი, გარმონიაზე დამკვრელი, კუბლეტების მომღერალი, სცენების მკითხველი“ და სხვ. და სხვ. ბ. გორსკი და ორი კონცერტი გამართა ანჭრუნისეულ თეატრში. საყენიანმა ახლა-

შეხს ანობეს თბალისას სასოგადობას, რომ ამ დღეებში დასწრება კონცერტო. საღსა დიდ-ძალი დაქსწრო ორჯე კონცერტსე. თვით კონცერტსე ჩვენ მსოლოდ ამას ვიტყვი: უმჯობესა იქნებოდა, რომ ბ. გორსკის თავას კონცერტება „გელეკო როსიაში“ ან სსვს რომელსამე ტრასტირში გეკმართა, უფრო მეტად დასწრებლბა ეეალებოდა, თორემ თეატრში ბ. გორსკის ბეგრა სტკენს და ლანსღვა-გინება უმღვინს, თუც მართლად ბ. გორსკისთვის მსოლოდ ფეულები იეო საჭრო და ლანსღვა-გინებას ანაფრად აგდებდა. სასოგადობაც ასირებული გეუვს, ღვითას წანსმე! ილანსღვებან, იგინებან და მანს გი თეატრს აკსებენ. თუ ჰარგელ კონცერტსე მოსტეუედენ, მეორე რად იეო, რომ უფრო მეტი საღსა დაქსწრო. მეორე კონცერტსე ვიღაცა სეუარამ დაფინას გვირგინი მართვა ბ. გორსკის.

თურმე სე იტყვიო ეს გამჩენილი „მთელს რუსეთში“ ვეარტეუოზია ბ. გორსკი—გორელი ღვინსოვი ყოფიდა და ამ სმას წლის წანეთ ქ. თბალისში აკადლოდობსი ნანსირატლთ ბრძანებულა!...

ნ ა რ ე გ ი

სლოვაკი ძველის

„საქართველოს გაზეთი დამ“
ნოემბრის 8 დღეს ჩეთ წელსა თფილისში.

№ 36.

გამოცხადებანი *).

დ.

სეოველთად იცხადების, რომელ მოწოდებულნი არიან ვლის ამღენი და ვლის მიმცემნი თბალისში მცხოვრებთ ნონასა და ახლას შადინოვანი ასე რომ ისინა უნდა გამოსცხადდენ კანონიერის საბუთებით თბალისას უეზდის სუღში ორს თვესე.

ა.

უნდა მოიძებნოს ონიკოვის ტინადგან გჭტეული გცნის მეველი ონიკოველი მღაბალი მოჭლექე ივანე იგნატენკა, რომელსაც ეს ნიშნება აქვს: ტანით არან

*) იხილე „თეატრი“ № 5.

საშუალი, თმით ბინავარე ქეობ, თვალ ჭრელი, სასით წმინდა, ცხვირი აქვს ზომიერი, უღვაშისა და წვერის აზრისას, ცოლი არა ჰყავს, სნით არის და წლისა ნათესავით მალორბსიელი.

3.

იცხადებას სასოგადოთ სანობელად წამოწერა მმართველის სენატისა, რომელ ყოველთა საბუთათვის, რომელნიცა დაწერილ არიან საქართველოს შინა უბრალოსა ქალღღის ზედა სეოველთროს გამოსცხადებდმდე უმღელისის უქვსისა ამ წლის იანვრის ორს რიცხვს გამოსრულისა შემოყვანისათვის საქართველოს შინა ღვრბის ქალღღის, დებულებისა ანა ვერ არს გამოთმეკა თეთრასა ღვრბის ქალღღისათვის და უნდა გამოერთვას თეთრა მსოლოდ იმ საბუთათვის, რომელნიცა დაწერილ არიან უბრალოსა ქალღღისა... *).

*) აქ აზრი სწუდება და მეორე ფურცელზე გადადის. მეორე ფურცელი „თეატრის“ რედაქციას არა აქვს. მესამე ფურცლის შინაარსს შემდეგ ნომერში გავაცნობთ მკითხველებს.

გ ა ნ ც ხ ა ღ ე ბ ა ნ ი

საუოველ-კვირბო ლიტერატურული და მსატვრობითი გასუოი

„თეატრი“

გამოდის 1885 წ. ენკენასთვიდამ ქ. თბილისში. გარდა ჰირ-და-ჰირი თავის დანიშნულებისა, ე. ი. ადგილობრივი თეატრების (განსაკუთრებით ქართული) მდგომარეობის დაწვრილებით აღწერისა, «თეატრი», ჩვენ ლიტერატურასაც თვალს ადევნებს. დრო გამოშვებით «თეატრ»-ში მკითხველი ნასავს მოთხრობებს, ლექსებს და ბევრს სსვა-და-სსვა, ჩვენი მკითხველთათვის, საუურადღებო ამბებს.

ჩვენ ლიტერატურაში გამომხინილ მოღვაწეთ «თეატრ»-ს აღუთქვეს თავიანთი მონაწილეობა.

«თეატრი» გამოვა კვირაში ერთსულ, კვირაობით. ფასი «თეატრი»-სა: წლით რეგორც ქალაქის, აგრეოვე გარეშე სელის მომწერთათვის.ს ღირს ხუთი (5) მანეთი, ნასეკვარის წლით—საში (3) მანეთი. ცალკე ნომერი ღირს სამი შაური.

ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში თეატრია-ს რედაქციაში და გრავ. ჩარევიანის წიგნის მაღასიაში

აშუთაისში—მ. ჭალაძეებს წიგნის მაღასიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ, редакция „Театръ“.

ც ნ ი ბ ა

რკინის გზა
ფოსტის მატარებელი მიდის.

	საათი	წამი
თბილისიდან ბათუმისაკენ დილით.	8	35
ბათუმიდან თბილისში შემოდის ღამით.	10	25
ბაქოდამ თბილისში შემოდის დილით.	8	„
თბილისიდან სურამისაკენ ნაშუადღევს.	3	15
სურამიდან თბილისში შემოდის დილით.	8	24

ღიბადა და ისაღაბა

გრ. ჩარევიანის წიგნის მაღასიაში

ქართული მწერლობა

მეტეტე საუუნიდამ მეოქსმეტე საუუნიდამ

წიგნში შეკრებილი და შეტანილია ყველა იმ მწერალთა სახელები, ვინც კი ცნობილ არიან საქართველოს საეკლესიო და სამოქალაქო ისტორიებში, როგორც საეროანი, ისევე სასულიერო პირნი და განსაკუთრებით ქართველთ კათალიკოზნი. მოხსენებულია აგრეთვე ყველა იმ წიგნებთა სახელები, რომლებს დამწერთა ვინაობა არა სჩანს და ზოგ თხზულებათსაც ჩვენამდეს არ მოუხწევიათ.

ფასი 25 კაპ.

გასეთი „თეატრის“ ფასი
 სექტემბრიდან იანვრამდე — 2 მანათი.
 რედაქციის ადრესი: Базарная улица,
 домъ Тамашевой, № 16.

სადგომი წირა-კითხვის ბამაპრცალე-
 ბალი საზოგადოებისა ქართველთა შო-
 რის გადატანილ იქმნა მიხეილას ქუჩი-
 გან ბანკის შესაბრუნებელ (Банковскій
 переулокъ).
 (3—3)

მიიღება ამ 1885 წ. სელის მოწერა
 ყრმათა საკითხავ საყოველთაო სურათებთან ერთად
 „ნ ა ბ ა თ ი ზ ე დ“
 პედაგოგიური ნაწილის დამატებით —
 მზოდელთათვის და აღმზრდელთათვის.
 მთელი წლით ერთნაირი „ნოზბათი“ ღირს
 ოთხ მანათი. ხელის მოწერა მიიღება
 „ნოზბათი“-ს რედაქციაში.
 „ნოზბათი“-ს რედაქცია ახალს სადგურ-
 ში გადავიდა.
 ადრესი: სოლოლაკი, შრეილინის ქუ-
 ჩა, № 7, ჩაიგეშტოვის სახლი.
 (3—2)

ღაბუქდა და ისეიდება ხსალი, მესუთე გამოცემა

„ბუნების კარისა“

გასწორებული და შეკესული. ამ გამოცემაში ცო-
 ტად შემოკლებულია შარველი განყოფილება, რომელიც
 იპურობს ბუნების მეტეოლოგიას, ხმატუბულია ხსალი სუ-
 რათები, ახალი ლექსები, ქრისტიანობის გადიდებუ-
 ლია, წიგნი შეკესულია ხსალი ისტორიული განყოფი-
 ლებით, რომელიც იპურობს ვრცელს აღწერას საქართვე-
 ლის ისტორიის სასელოკისი შარების ცხოვრებისას და
 მოქმედებისას. გარდა მასა, წიგნის ყოველს განყოფი-
 ლებაში დაჯავშირებულია შრომა და ლექსები. გამოცემ
 შემკულია ხსალი ქართით, რომელიც მოჭრილია საუკე-
 თისა თბილელ სპეციალისტისაგან. თუმც გამოცემა წი-
 ნისაღვლე და დია მთელია ხსი გვერდით, მაგრამ უწინ-
 დელი ფასი შეუცვლელად არის დარჩენილი და წიგნი
 ღირს თსუთმეტი შური. ვინც თ ცვლს ერთად იუი-
 დის, წიგნი დაეთობა თოთხმეტ შურად. ვინც ოც და
 ათს — ცამეტად და ვინც ასს ცვლს წაიღებს — ხამ აბაზად
 ძაეტემას. წიგნი ისეიდება გამომცემლის საჭარბა გრა-
 ქუროვის წიგნთა მაღასიაში, კუეის სიდას უუროთს და
 ეკელს სსვა მაღასიაშიც თბილისსა და ქუთაისსა. ვი-
 საც სურს ედაში გადაკრული წიგნი მაიღოს, ეველს ცა-
 ლის ფასს უნდა დაუმტოს ხმა შური.

ამ 1885 წელს ეურსაღს „იგე-
 რიაზგე“ ხელის მოწერა მიიღე-
 ბა მხოლოდ მოკლას წლით. ფასი მთელის
 წლისა შვადი (7) მანათი. ხელის მოწერა
 მიიღება „იპერიის“ რედაქციაში, მისილოვის
 ქუჩისუდა, ბ. ქართველიშვილის სახლში,
 (მისავალი ეზოდამ). გარეშე მცხოვრებთათვის
 ადრესი: Въ Тифлисъ, Въ редакцію жур-
 нала „Иверія“.

გ რ . ჩ ა რ კ ვ ი ა ნ ი ს
 ქართული წიგნის მაღასიაში იხილება
 ქართული მოძრავი ასოები,
 შედგ. ალ. მირიანაშვილისაგან.
 ფასი 1 მან.
 ქართული ანბანი კუბიკებსედ
 ფასი 70 კაპ.

გრ. ჩარკვიანის წიგნის მაღასიაში ისეიდება
მესის ამბავი
 ნათრგ. გრ. შარაშამასაგან.
 შასი 15 კაპ.

რედაქტორი და გამომცემელი გ. ანაშამე.